

Уживання великої літери

1. Імена (іменники)

**Дочка
Прометея**

**Лісовик – персонаж
«Лісової пісні»**

**лісовик - загальна
назва міфологічної істоти**

Леся Українка

**Лариса
Петрівна
Косач**

письменниця

**за національністю -
українка**

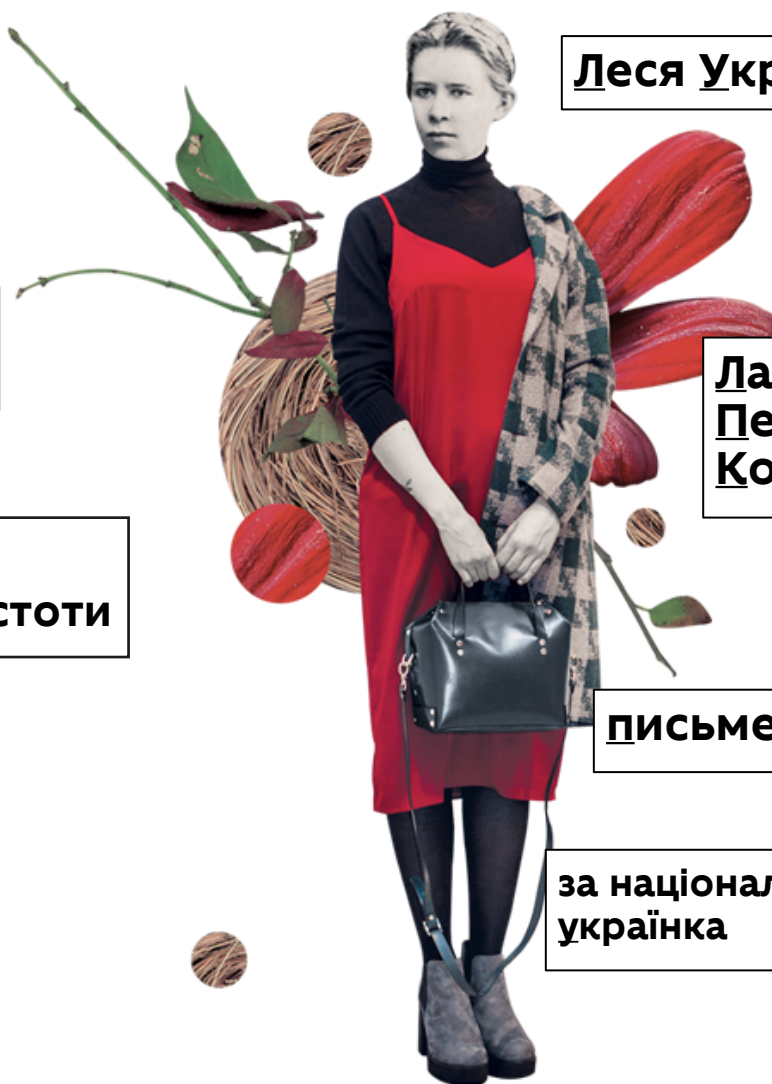

Фото: Відомі письменники в сучасних образах (poetry.platfor.ma)

Імена/назви осіб	
1.1. <u>Імена</u> людей, по батькові, прізвища;	1.1. <i>Соломія Крушельницька, Борис Євгенович Патон</i>
1.2. псевдоніми, перифрази, прізвиська;	1.2. <i>Леся Українка</i> (справжнє ім'я – Лариса Петрівна Косач), <i>Дочка Прометей</i> (перифраз про Лесю Українку), <i>Річард Левове Серце</i> (англійський король)
1.3. <u>імена</u> міфологічних істот і богів;	1.3. <i>Венера, Аполлон</i>
1.4. <u>імена</u> дійових осіб у байках, казках, драматичних творах тощо.	1.4. <i>Лісовик</i> (персонаж «Лісової пісні», але <i>лісовик</i> – загальна назва міфологічної істоти), <i>Дід Мороз</i>
Увага! Якщо назви персонажів із казок, творів для дітей і т. ін. <u>не є дійовими особами</u> окремих творів, а є загальними назвами, пишемо їх із малої літери: <i>баба-яга, іван-покиван</i>. Увага! Назви народів, племен, а також назви людей за національною ознакою або за місцем проживання пишемо з малої літери: <i>араби, латиноамериканці, ацтеки, українка, киянин, львів'яни, поляни</i>.	
цікаві випадки	
Прізвища людей, уживані в загальному значенні, але які не втратили свого індивідуального значення (не стали загальними назвами), пишемо з великої літери.	Сучасному світові потрібні <u>Ілони Маски</u> .
Імена та прізвища людей, які стали загальними назвами людей або предметів, пишемо з малої літери.	<i>Галіфе</i> (прізвище) – <i>галіфе</i> (штани), <i>Дизель</i> (прізвище) – <i>дизель</i> (пальне), <i>Рентген</i> (прізвище) – <i>рентген</i> (апарат).
Якщо прізвища (імена) вживаємо зневажливо , пишемо з малої літери.	<i>Нові гітлери</i> – загроза для демократії.

2. Посади (іменники)

2.1. Титули, ранги, чини, посади, учені ступені пишемо з малої літери.

2.1. *декан, письменник, принц, академік, доктор наук, заслужений артист*

Увага! З великої літери пишемо назви найвищих посад України та міжнародних посад; також найвищих державних посад інших країн згідно з вимогами дипломатичного протоколу: *Генеральний секретар ООН, Міністр освіти і науки України, Президент України, Прем'єр-міністр Канади.*

3. Назви, пов'язані з іменами, прізвищами (прикметники)

Стусів стиль (чий?)

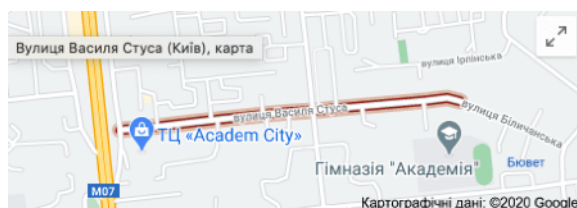
Стусівська премія (імені кого?)

стусівський вірш

Фото: Відомі письменники в сучасних образах (poetry.platfor.ma)

3.1. Присвійні прикметники, які утворені від імен і прізвищ, ми ЗАВЖДИ пишемо з великої літери (відповідають на питання ЧИЙ? і мають суфікси -ин- та -ів-).	3.1. <i>Франко – Франків – Франковий – Франкове – Франкова – Франкові.</i>
3.2. Відносні прикметники мають суфікс -ськ-. Щоб перевірити, із якої літери їх писати, треба зробити таку процедуру: “приміряти” частину словосполучення на питання “імені кого, пам’яті кого”.	3.2. <i>с/Симоненківські читання</i> – це читання імені/пам’яті Симоненка чи ні? Відповідь очевидна – так, це <u>читання пам’яті Симоненка</u>, тому пишемо ВЕЛИКУ літеру: <i>Симоненківські читання</i>. А от <i>симоненківський вірш</i> – це НЕ вірш імені чи пам’яті Симоненка, тому пишемо з малої літери.
3.3. У фразеологізмах та наукових термінах присвійні прикметники пишемо з малої літери.	3.3. <i>сізіфова праця</i>, але <i>нитка Аріадни</i>

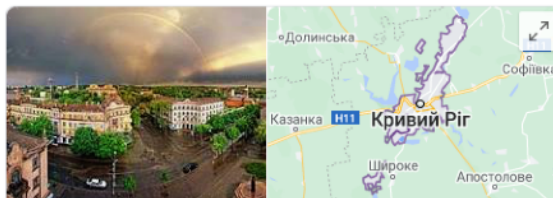
4. Географічні назви (іменники)

вулиця Василя Стуса

Вулиця в Києві

Вулиця Василя Стуса — вулиця у Святошинському районі міста Києва, житловий масив Академмістечко. Пролягає від Біличанської вулиці до проспекту Академіка Палладіна. Вулицю Василя Стуса перетинає вулиця Семашка. [Вікіпедія](#)

Кривий Ріг

Місто в Україні

Кривий Ріг — місто в Україні, у Дніпропетровській області. Найбільше з міст України, які не є обласним центром. Населення станом на 1 січня 2020 року становить 619,3 тис. мешканців. Друге за площею місто України. Відстань до обласного центру становить 146 км. [Вікіпедія](#)

4.1. Назви країн, міст, вулиць та інших географічних об'єктів пишемо з великої літери.

4.1. *Україна, Великобританія, Польща, Китайська Народна Республіка, Князівство Монако, Сполучені Штати Америки, Київ, Лондон, Варшава.*

Увага! Родові назви пишемо з малої літери: *країна Польща, гора Говерла, місто Варшава, Чорне море, Північний полюс, Балканський півострів, Перська затока, Панамський перешийок, вулиця Василя Стуса, Андріївський узвіз, бульвар Тараса Шевченка, Черкаська область, штат Техас.*

Увага! Якщо у власних назвах родові й означувані назви (брі́д, вал, мі́ст, шлях, яр тощо) не є родовими назвами, то вони пишуться з великої літери (простіше: якщо *Булонський Ліс* — це назва парку, а не лісу, то слово «ліс» будемо писати з великої, щоб показати, що це частина назви): *вулиця Ярославів Вал, місто Біла Церква, місто Кривий Ріг, вулиця Єлисейські Поля.*

4.2. Назви сторін світу, якщо маємо на увазі краї чи народи, пишемо з великої літери.

4.2. *Далекий Схід, Західна Україна, країни Заходу, Північна Буковина (але схід, захід, північ, південь — сторони світу).*

5. Назви організацій (іменники)

Міністерство освіти і науки

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

5.1. В офіційних назвах організацій, органів влади, установ з великої літери пишемо перше слово й усі власні назви, що входять до складу цих назв.

5.1. *Міністерство освіти і науки України, Міжнародна асоціація українців, Міжнародний валютний фонд, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Вінницька обласна державна адміністрація, Будинок кіно, Інститут фізики.*

Увага! У назвах найвищих органів влади і державних установ України та світу з великої літери пишемо всі слова: *Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Конституційний Суд України, Міжнародний комітет Червоного Хреста, Організація Об'єднаних Націй, Європейський Союз, Ліга Націй.*

Увага! Назви частин, відділів та інших підрозділів установ, а також слова *актив, збори, з'їзд, конференція, сесія* тощо пишемо з малої літери: *кафедра історії України Тернопільського національного університету, сесія Хмельницької міськради.*

6. Астрономічні назви (іменники)

сузір'я Велика Ведмедиця

6.1. Усі астрономічні назви пишемо з великої літери.

6.1. *Юпітер, Велика Магелланова Хмара, Мала Ведмедиця.*

Увага! Усі родові найменування в астрономічних назвах пишемо з малої літери: *сузір'я Великого Пса, галактика Велика Магелланова Хмара, планета Юпітер, комета Галлея.*

7. Події, епохи, свята (іменники)

7.1. У назвах історичних подій, епох тощо з великої літери пишемо перше слово.

7.1. *Велика французька революція, Друга світова війна, епоха Бароко (але стиль бароко).*

7.2. Назви релігійних свят пишемо з великої літери.

7.2. *Великдень, Різдво, Благовіщення.*

Увага! У назвах державних свят України з великої літери пишемо всі слова: *День Конституції України, День Незалежності України, День Соборності України.*

Завдання 1.

Скористайтесь інтерактивними картами зоряного неба за покликаннями:

- 1) <https://drifted.in/planisphere-app/app/index.xhtml>;
- 2) <http://www.etwright.org/astro/plani.html>

Випишіть по 3 астрономічні назви до кожної з категорій:

- 1) сузір'я _____;
сузір'я _____;
сузір'я _____;
- 2) планета _____;
планета _____;
планета _____;
- 3) зірка _____;
зірка _____;
зірка _____.

Завдання 2.

Утворіть від запропонованих слів по два словосполучення так, щоб у першому випадку прикметник треба було писати з великої літери, а в другому – з малої.

Приклад. *Франко, стиль, кімната, вірш, сонет, премія* = *Франківська премія*
(премія імені Франка), *франківський стиль*.

- 1) Нобель, дослідження, премія, позиція, власність = _____;
- 2) Симоненко, вірш, конференція, читання, традиції = _____;
- 3) Бальзак, вік, садиба, твір, музей = _____;
- 4) Довженко, фільми, записи, щоденник, нагорода = _____.

Завдання 3.

Підкресліть фразеологізми, у яких є орфографічна помилка, допишіть значення фразеологізмів:

ахіллесова п'ята;
пута гіменея;
дамоклів меч;
танталові муки;
авгієві стайні;
бочка данаїд;

нитка аріадни;
геркулесів подвиг;
осідлати пегаса;
ганнібалова клятва;
гордіїв вузол;
сізіфова праця.